

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 22.6.2011
KOM(2011) 381 endelig

**RAPPORT FRA EUROPA-KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET,
RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om gennemførelsen af EU-strategien for Østersøområdet

Rapporten fra 2011 om EU-strategien for Østersøområdet

1. Indledning

EU's Østersøområde med næsten 85 mio. indbyggere (17 % af EU's befolkning) har aktivt udnyttet de mange muligheder, som opstod med udvidelsen, og har styrket EU's integration og øget den regionale samhørighed. Som følge heraf er bevidstheden om regionens fælles naturressourcer og miljøets sårbarhed øget. Den seneste økonomiske krise har yderligere understreget behovet for at samarbejde, og landene i regionen har effektivt taget denne udfordring op.

EU-strategien for Østersøområdet, som blev vedtaget af Europa-Kommissionen i 2009¹ og vedtaget af Det Europæiske Råd i 2009², har spillet en stor rolle. Strategien omhandler de vigtigste udfordringer og det uudnyttede potentiale i denne store region, der dækker mere end en tredjedel af EU's samlede område. Strategien giver en integreret ramme til forbedring af de miljømæssige forhold i dette lavvandede indlandshav og til afhjælpning af transportmæssige flaskehalse og energiforbindelser. Strategien letter udvikling af markeder på tværs af grænser og også netværk for forskning, innovation og virksomheder. Med disse konkrete skridt bidrager strategien markant til vigtige EU-politikker, såsom Europa 2020 og den integrerede havpolitik og ligeledes til en styrkelse af EU-integrationen af regionen efter udvidelsen.

Strategien viser, at man gennem fælles aktioner effektivt kan tage udfordringerne op med hensyn til fremme af et bæredygtigt miljø, styrkelse af regionens velstand, bedre adgangsmuligheder og styrkelse af områdets attraktivitet samt tryghed og sikkerhed. Med strategien styrkes indsatsen for at nå de fælles EU-mål og integrere territoriale og sektormæssige spørgsmål på grundlag af fælles udfordringer. Den nordlige dimension, en fælles politik for EU, Rusland, Norge og Island, udgør grundlaget for det udenrigspolitiske samarbejde.

Nu, hvor strategien er langt inde i gennemførelsesfasen, kan man se værdien af denne nye måde at samarbejde på. Strategien viser partnernes engagement på nationalt og regionalt niveau og gennem civilsamfundet, der især bygger på Europa-Parlamentets indsats og det omfattende lokale input i forbindelse med den åbne høringsfase³. Under gennemførelsesprocessen er der peget på spørgsmål, der skal tages mere indgående op, herunder en bedre tilpasning af støtten og en forbedret organisationsstruktur, men det er Kommissionens vurdering, at strategien allerede bidrager positivt til et øget samarbejde i regionen.

Rådet opfordrede Kommissionen til "at rapportere til Rådet senest juni 2011 om de opnåede fremskridt og resultater"⁴. Nærværende rapport er en opfølgning af interimrapporten fra 2010, som blev drøftet med en omfattende kreds af aktører på det årlige forum i Tallinn den 14.-15. oktober 2010. Da strategien er en dynamisk innovativ proces, som kræver tid, omfatter nærværende rapport henstillinger vedrørende forbedringer i de kommende år.

¹ KOM(2009) 248 af 10.6.2009.

² Det Europæiske Råd vedtog den 29.-30. oktober 2009 EU-strategien for Østersøområdet og opfordrede alle relevante aktører til hurtigt at skride til handling for at sikre en fuld gennemførelse af strategien.

³ En kommenteret handlingsplan kan ses på webstedet for strategien:
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm.

⁴ Rådet (almindelige anliggender), den 26. oktober 2009.

Strategien fungerer også som inspirationskilde for EU-strategien for Donauområdet og for andre eventuelle kommende initiativer, herunder initiativer med en lignende eller en endnu mere omfattende maritim dimension.

2. De vigtigste resultater

Strategien har ført til konkrete aktioner med en mere strømlinet udnyttelse af ressourcer. Der er kommet nye arbejdsmetoder og netværk, og der er udviklet mange initiativer. Blandt disse kan nævnes:

2.1 Nye projekter

Der er blevet udviklet og givet støtte til mange nye projekter⁵ for at nå målene i de 15 prioriterede områder, der er fastlagt i den handlingsplan, som ledsager strategien, herunder:

- **Baltic Deal**, som arbejder med landmænd i hele regionen for at minimere udsivningen af næringsstoffer og hermed eutrofieringen
- **CleanShip**, som mindsker forureningen fra fartøjer markant, med tildeling af et flag for "Clean Baltic Sea Shipping"
- **"Gennemførlighedsundersøgelse om LNG-infrastruktur"**, som udvikler bæredygtig nærskibsfart
- **BaltAdapt** med udarbejdelse af en regional plan for en tilpasning til klimaændringer
- **BSR Stars** støtter et program for innovation, klynger og smv-netværk til fremme af den fælles innovationskapacitet i regionen og for markant at udvide eksisterende netværk og klynger og skabe nye netværk af innovationsspecialister, virksomheder, f&u-organisationer samt politiske aktører
- **ScanBalt Health Port**, som promoverer Østersøområdet som en "sundhedsregion" præget af velstand og i det globale førerfelt
- **Baltic Transport Outlook**, som giver struktureret planlægningsstøtte til transportinfrastrukturen i regionen på grundlag af analyser af vare- og passagerstrømme.

De projekter, der er anført her, udgør nogle få eksempler på de mere end 80 flagskibsprojekter, som gennemføres under handlingsplanen. Andre projekter dækker hele spektret af de indbyrdes sammenhængende udfordringer i regionen, f.eks. udvikling af beskyttede havområder (der gør Østersøen til den første havregion i verden, der når målet i konventionen om den biologiske mangfoldighed, hvor mindst 10 % af området er beskyttet). Andre projekter omhandler flere forskellige emner i et samarbejdstiltag, der dækker hele Østersøen, såsom kontrol med farlige stoffer, fjernelse af hindringer for det indre marked og en styrkelse af samarbejdet mellem ca. 200 regionale universiteter.

Disse første initiativer udgør en model for andre projektledere.

⁵ Yderligere oplysninger om projekterne kan ses på webstedet for strategien.

2.2 Ny kraft til eksisterende projekter

Strategien bygger på erfaringer fra tidligere samarbejde og eksisterende projekter. Den giver øget synlighed, udvider netværk og giver en klarere direkte forbindelse til den nationale og europæiske udformning af politikker. F.eks.:

- Integrationen af de tre baltiske stater i det europæiske energimarked gennemføres med planen for sammenkobling af det baltiske energimarked på grundlag af de makroregionale prioriterede energiområder, som er udpeget i strategien.
- Med projektet Baltic Master II er der blevet udviklet bedre teknologier, såsom "tankvogne til slam" og "udsugningsvogne til olieholdigt vand" for at give skibe mulighed for nemmere at kunne aflevere deres affald i havne. Dette projekt omfatter nu ca. 15 havne i regionen.

Strategien sikrer også fokus og stordriftsfordele. Dette er f.eks. opnået ved at etablere klyngeprojekter med fælles sammenhængende emner:

- Der er blevet etableret projekter om bæredygtigt landbrug: **Baltic Compass** som det centrale punkt for politikspørgsmål, **Baltic Manure**, som omhandler den stærke bekymring for animalsk affald som en vigtig forureningskilde i Østersøen, samt **Baltic Deal** vedrørende rådgivning af landmænd.
- Tre transportprojekter **TransBaltic**, **East West Transport Corridor II** og **Scandria** omhandler alle fælles aktiviteter, en opdeling af arbejds- og harmoniseringsforanstaltninger for at kunne gennemføre grønne korridorer.

Mange andre eksisterende projekter har nydt godt af en bedre strategiramme, der udvikler forbindelser, hvorved virkningen heraf øges.

2.3 Nye netværk og netværk under udvikling

Strategien fremmer udvikling af nye integrerede netværk, et øget samarbejde samt en bedre arbejdsopdeling for eksisterende netværk. Den giver et fælles referencegrundlag for de mange organisationer i Østersøområdet. Aktører og strukturer bruger i stigende grad de prioriterede områder, der er fastlagt i handlingsplanen, som grundlag for deres arbejde.

Strategien indebærer f.eks. følgende:

- En ny ramme for skibsfarten. Kommissionen for Beskyttelse af Havmiljøet i Østersøen, Helcom (Helsingforskomiteen), er stærkt impliceret i løsningen af miljøopgaver. Den er projektleder for flagskibsprojekter inden for en række prioriterede områder, og dens handlingsplan for Østersøen og strategien støtter gensidigt hinanden for at opnå en god miljøtilstand som krævet i havstrategirammedirektivet. Regionale organisationer, såsom Østersørådet, den parlamentariske østersøkonference og Østersørådets subregionale samarbejde har styrket samarbejdet og forbedret styringen af spørgsmål om maritime anliggender.
- Der er etableret links vedrørende bæredygtige emner med ekspertgruppen fra Østersørådet, Baltic 21.
- Som et resultat af strategien har Nordisk Ministerråd udvidet sine netværk til også at dække hele Østersøområdet.

- Taskforcen om organiseret kriminalitet i Østersøområdet har udnyttet sine eksisterende strukturer på en ny måde for yderligere at mindske den tværnationale kriminalitets skadelige virkninger, hvilket har stor betydning, fordi lokale og regionale administrationer arbejder mere målrettet, når deres beslutningstagning og budgetmyndighed styrkes.
- Transportministerierne i regionen koordinerer nu planlægningen af deres investeringer i infrastruktur.
- Inden for rammerne af den nordlige dimension har partnerskabet på social- og sundhedsområdet (NDPHS, partner og leder af det prioriterede område sundhed) etableret forbindelser til nye partnere, f.eks. netværket "eHealth for Regions".
- Det fælles forsknings- og udviklingsprogram for Østersøen (BONUS) er udviklet inden for rammerne af strategien og er blevet fastlagt i henhold til EU-lovgivningen efter en afgørelse i september 2010 og med et budget på 100 mio. EUR. Målet er at støtte en fælles programmering og en målrettet forskning for at løse de vigtigste spørgsmål, som Østersøområdet står over for. Den fuldstændige gennemførelsesfase starter i november 2011.

Denne nye fremgangsmåde, der er forbundet med andre tiltag vedrørende spørgsmål om Østersøområdet, udgør således et af de vigtigste fremskridt. Der er mange flere eksempler på nye netværk, som vokser frem – fremme af miljørigtige offentlige indkøb, samarbejde om en fuldstændig gennemførelse af det indre marked, igangsætning af forskning og innovation og også områder med traditionel konkurrence, såsom turisme. I betragtning af den betydning, Østersøen som sådan har, er der blevet oprettet et nyt netværk for uddannelse vedrørende maritime områder, der skal samle de regionale centre af høj kvalitet.

2.4 Udvikling af politikker og sammenhæng

Strategien drejer sig ikke kun om projekter. Med en integreret arbejdsmetode tilskynder man også til en bedre udvikling af politikker og en bedre tilpasning, samtidigt med at eksisterende tiltag gennemføres mere effektivt. Det betyder også, at man sikrer sammenhæng mellem sektorpolitikker – herunder transport-, uddannelses-, energi- og klima-, miljø-, fiskeri-, industri-, innovations-, sundheds- og landbrugspolitikker – og at de er tilpasset Østersøområdets behov som helhed. F.eks. skal et miljøperspektiv indgå i de politiske overvejelser på alle niveauer, herunder også drøftelser lokalt og i civilsamfundet, for at sikre en reel miljømæssig virkning.

Andre eksempler er:

- Flagskibsprojektet **"Udfasning af brugen af fosfater i vaskemidler"** giver oplysninger til beslutningstagere om de nationale lovgivningsinitiativer, der er nødvendige for at begrænse brugen af fosfater i husholdningsvaskemidler til vaskemaskiner og opvaskemaskiner.
- Projektet **Arbejdskraftnetværket for Østersøområdet** offentliggør henstillinger vedrørende strategier for arbejdsmarkedet for at opnå en bæredygtig mobilitet.
- Projektet **MARSUNO** fremmer integrationen af søfartsovervågningssystemer og udgør en model for politikaktører i hele EU.

- **BaltFish Forum** giver regionen og EU en god mulighed for at udvikle og afprøve en ny, mere regional fremgangsmåde til styring af fiskeriet⁶.

Det stærke maritime element i strategien omfatter den regionale gennemførelse af den integrerede EU-havpolitik⁷. En tværgående aktion for fysisk planlægning på det maritime område er et redskab, der forbedrer beslutningstagningen, sikrer en afvejning mellem sektorinteresser og en bæredygtig udnyttelse af havområderne i konkurrencen om havarealer. Gennem en integration af havovervågningssystemerne tilpasses forskellige politikker bedre, hvilket giver aktørerne mulighed for at udveksle oplysninger med henblik på en mere effektiv reaktionskapacitet. Endvidere skaber initiativer i Østersøen, som fører til rene og brændstofeffektive skibe og nye teknologier, såsom havmølleenergi, nye job og økonomiske muligheder.

2.5 Tilpasning af finansieringen og andre finansielle initiativer

En tilpasning af den foreliggende finansiering i forhold til strategien er nøglen til en vellykket gennemførelsesproces. En fokusering på indsatsen i samhørighedspolitikken, som alene stiller ca. 50 mia. EUR til rådighed for Østersøområdet, sammen med vigtige EU-kilder og nationale finansieringskilder, har været en udfordring. Vigtige fremskridt er bl.a.:

- En række programmer under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), såsom de svenske konkurrenceevneprogrammer, har udviklet nye udvælgelseskriterier. Det tværnationale program for Østersøområdet har bidraget med 88 mio. EUR til flagskibsprojekter og har målrettet sin fjerde indkaldelse af bud specielt til fremme af strategien. Programmer for tværnationalt samarbejde har tilskyndet projektansøgere til at støtte fremgangsmåden i strategien. Der er blevet udarbejdet lister, som viser, hvor og hvorledes eksisterende samhørighedspolitikprojekter bidrager til strategien, og som fremlægges af forskellige programmyndigheder.
- Med støtte fra Den Europæiske Fiskerifond fremmer det nyligt oprettede Østersønetværk af forvaltningsmyndigheder og lokale aktionsgrupper for fiskeriet i et tværnationalt samarbejde en bæredygtig udvikling af fiskeområderne i Østersøområdet. Dette samarbejde forventes at føre til fælles projekter, der kan bidrage til gennemførelsen af EU-strategien for Østersøområdet. Endvidere har medlemsstaterne i deres årlige gennemførelsesrapporter 2010 medtaget et særligt kapitel, der gør rede for, hvorledes deres programmer bidrager til gennemførelsen af strategien.
- Nogle lande har også promoveret strategien i programmer under Den Europæiske Socialfond (ESF). Den svenske socialfondsforvaltningsmyndighed prioriterer f.eks. krav om tværnationale aktiviteter i mange indkaldelser af forslag til projekter. Danmark og Estland har ligeledes fremhævet det tværnationale bidrag i deres ESF-projekter. På grundlag heraf samarbejder den svenske forvaltningsmyndighed med sine modparter i de andre Østersølande inden for det uformelle "østersønetværk i ESF", som er ved at blive udviklet og konsolideret i et særligt projekt i tidsrummet 2011-12.
- Andre EU-støtteprogrammer vil vedtage en "strategimetode" i deres arbejde. Flagskibsprojektet **"Bæredygtig udvikling af landdistrikterne"** er blevet finansieret

⁶ "Grøn bog - Reform af den fælles fiskeripolitik" - KOM(2009) 163 endelig af 22.4.2009.

⁷ "En integreret EU-havpolitik" - KOM(2007) 575 endelig af 10.10.2007 og SEK(2007) 1278 af 10.10.2007; 16616/1/07 REV 1.

som et tværnationalt projekt i programmerne til udvikling af landdistrikterne, som støttes af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL).

- I forbindelse med forskning og udvikling har BONUS styrket sine forbindelser med strategien. Der er blevet taget skridt til at inddrage agenturer, der støtter innovation, og især til fuldt ud at udnytte flagskibsprojektet "**BSR Stars**" i strategien.
- På initiativ af Europa-Parlamentet er 2,5 mio. EUR øremærket i EU-budgettet for 2011, først og fremmest til støtte til det arbejde, der udføres af koordinatorene for prioriterede områder.
- Der er også blevet givet lån til mange flagskibsprojekter af Den Europæiske Investeringsbank og Den Nordiske Investeringsbank (EIB og NIB). To eksempler er vand- og spildevandsprojektet i Wrocław (projektomkostningerne udgør 158 mio. EUR) og dele af Rail Baltica i Letland (projektomkostningerne udgør 80 mio. EUR), som begge får støtte gennem lån fra EIB.

Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank er ved at vurdere mulighederne i en fælles gennemførelsesfacilitet. Denne vil gøre det lettere at forberede "bankacceptable" projekter, der kombinerer tilskud og lån, og at kontrollere og give incitamenter til en effektiv gennemførelse af projekter

Også andre organisationer har ydet et bidrag. F.eks. har Nordisk Ministerråd og det svenske udviklingsagentur (SIDA) ydet startkapital. Man er ligeledes ved at mobilisere støtte fra den nationale, regionale, lokale og private sektor.

2.6 Samarbejde med ikke-medlemsstater i Østersøområdet

Strategien er et EU-initiativ og forpligter ikke ikke-medlemsstater. De tre lande, som er mest berørte, Rusland, Norge og Belarus, har imidlertid alle anført, at de støtter strategien. Med hensyn til Rusland, en uundværlig partner i Østersøområdet, er samarbejdet fortsat på en lang række niveauer:

- Inden for rammerne af den nordlige dimension er drøftelser og fælles aktioner blevet lettere. F.eks. behandler den nordiske dimensions partnerskab vedrørende transport og logistik aktivt de spørgsmål, der hænger sammen med regionens geografi, herunder de store afstande og strukturelle flaskehalse.
- Eksisterende organer og partnerskaber, herunder Østersørådet og Helcom, har tilskyndet alle partnerne i regionen til en fælles planlægning.
- Europa-Kommissionen og Den Russiske Føderation har styrket arbejdet vedrørende særlige samarbejdsaspekter, især projekter af fælles interesse med gode eksempler i forbindelse med moderniseringspartnerskabet mellem EU og Rusland, som blev startet i juni 2010.
- Regioner har ligeledes udviklet særlige initiativer og projekter bilateralt.

Samarbejdet med ikke-medlemsstater er blevet støttet inden for rammerne af strategien med 20 mio. EUR i EU-budgettet for 2010, endnu en gang på initiativ af Europa-Parlamentet. Det er først og fremmest til miljøprojekter, gennem miljøpartnerskabet inden for rammerne af den nordlige dimension og Helcom.

3. Organisationsstruktur

Der er udviklet en styringsstruktur for at maksimere bidragene fra de mange aktører og organisationer, som er inddraget i strategien. Der er involveret en lang række interesserede parter, herunder: EU-organer, internationale finansielle institutioner, politiske institutioner og organisationer, makrorregionale organisationer med speciale inden for forskellige politikområder, regionale organisationer og ngo'er samt enkeltregioner og –kommuner. En styring på flere niveauer er den eneste praktiske måde, hvis man skal kunne udnytte denne brede vifte af ekspertise. Derfor:

- På subnationalt niveau viser de enkelte euroregioner, regioner, amter og kommuner et stærkt engagement; mange leder prioriterede områder, horisontale aktioner og/eller flagskibsprojekter. Lokale partnere og ekspertpartnere er blevet mobiliseret.
- Strategien bygger på inddragelsen af koordinatore af prioriterede områder (typisk nationale ministerier, agenturer eller regioner), der er ansvarlige for det enkelte større område i handlingsplanen.
- De otte EU-medlemsstater i regionen er engageret på højeste politiske niveau, og nationale kontaktsteder sikrer sammenhæng mellem de forskellige aktører inden for hver administration. De nationale kontaktsteders rolle er af afgørende betydning for at sikre en stærk og koordineret national indsats, især med hensyn til alle relevante fagministerier.
- Østersøområdet er bl.a. repræsenteret af Baltic Development Forum (BDF), Helcom og VASAB, som er direkte ansvarlige for gennemførelsen af forskellige projekter og aktioner, der er anført i handlingsplanen. Nordisk Ministerråd, det baltiske ministerråd og Østersørådet har sat strategien øverst på deres politiske dagsordener og organiserer fælles arrangementer og bidrager til flagskibsprojekter.
- Det europæiske niveau er sikret gennem en løbende kontakt med EU-institutioner og rådgivende organer, især Den Højtstående Gruppe af Ekspertrådgivere for Strategien, som er udpeget af alle medlemsstaterne. Europa-Kommissionen bidrager i form af en uafhængig og EU-dækkende ekspertise.
- Den offentlige dimension er af afgørende betydning. Bidraget fra Baltic Intergroup og Europa-Parlamentets Regionaludviklingsudvalg samt Regionsudvalget og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg er yderst værdifuldt i denne sammenhæng.
- Handlingsplanen har vist sig at være af afgørende betydning for at lette arbejdsorganisationen. Planen har fokuseret på de politisk prioriterede områder, har udpeget konkrete opgaver, der skal udføres, og har prioriteret en god planlægning. Handlingsplanen har gjort strategikonceptet til en letforståelig realitet og har lettet kommunikationen. Planens "fortløbende" karakter er af central betydning for arbejdet og bør ajourføres regelmæssigt.

På det tekniske niveau udgør støtten fra EU's INTERACT-programkontor i Åbo en meget vigtig ressource. Strategien har ligeledes anvendt andre eksisterende strukturer på en pragmatisk måde. En fremgangsmåde, hvor områdets grænser i en vis udstrækning ses fleksibelt, har vist sig at være en hjælp, når man behandler spørgsmål, uden at man skal fastlægge kunstige geografiske grænser.

4. Indvundne erfaringer

Det bidrag, strategien har givet til samarbejdet i regionen, skal nu konsolideres. Blandt de punkter, der skal fremhæves, er:

- **Fastholdelse af det politiske momentum**

Skal der opnås et godt resultat, er det fortsat absolut nødvendigt, at der politisk er vilje hertil. Hvis momentum skal fastholdes, er det nødvendigt, at strategien udgør et referencepunkt på alle relevante møder og topmøder. Den bør også regelmæssigt indgå i dagsordenen for relevante ministerrådsmøder og være et naturligt hovedpunkt i europæiske og nationale parlamentsdebatter. Der bør tages hensyn hertil i den relevante fremtidige programmering af politikker på alle niveauer. For at kunne gøre dette skal strategien være mere eksplicit med hensyn til, hvor strategien kan løse påtrængende behov i regionen, f.eks. ved at fastlægge klare mål.

- **Engagement**

Strategien skal i højere grad indgå i de politiske og administrative strukturer. Opbygningen af strategien er fortsat sårbar over for organisatoriske ændringer eller ændringer i de politisk prioriterede områder. Langsigtet bæredygtighed kræver institutionel stabilitet med en tilstrækkelig tildeling af menneskelige ressourcer (på regionalt, nationalt og europæisk niveau). Skal målene nås, er det vigtigt, at koordinatorene for et prioriteret område, og ligeledes deres tilsvarende ansvarlige i de øvrige deltagende medlemsstater, inddrages fuldt ud. Fagministerierne skal derfor spille en mere aktiv rolle og tildele passende personale og støtte.

- **Mål og evaluering**

Den betydning, som strategien har fået i udvikling og gennemførelse af politikker, gør det meget vigtigt at evaluere fremskridtene. Oprindeligt omfattede strategien ikke specifikke mål. Kommissionen og andre interesserede parter bør dog under hensyntagen til eksisterende mål og mål under udvikling fastlægge mål og indikatorer, både kvantitative og kvalitative, for at kontrollere strategien. Ved visse prioriterede områder, såsom indsatsen i forbindelse med vand- og havmiljøet, findes disse allerede (vandrammedirektivet, Helcom's handlingsplan for Østersøen, havstrategirammedirektivet) og kunne være nyttige. Der bør i vid udstrækning tages hensyn til de foreslåede mål og indikatorer.

- **Kommunikation og ejerskab**

Kendskab til strategien og de resultater, den giver, har stor betydning. Strategien skal være mere synlig. Vigtige grupper bør inddrages, såsom lokale og regionale myndigheder, ngo'er og den private sektor. Den uformelle Østersøgruppe af EU's regionalkontorer eller BDF's forbindelser til vigtige virksomheder i regionen udgør eksisterende eksempler på, hvad man i højere grad skal støtte.

- **Tværgående sammenhænge**

En stor del af merværdien kommer fra fremme af samarbejdet på tværs af sektorer. Kommissionen og andre promoverer workshopper og nye netværk. På det årlige forum i 2010 undersøgte man specifikt fordelene ved mere integrerede fremgangsmåder.

Som en afspejling heraf blev en ny horisontal aktion om styrkelse af styring på flere niveauer for nylig medtaget i handlingsplanen. To eksempler "vandforvaltning" og "fysisk forvaltning" viser, hvorledes det nuværende samarbejde i regionen styres, og hvorledes strategien kan forbedre kontakter på tværs af alle niveauer. Det er nødvendigt, at man yderligere tilskynder hertil.

- **Udvikling af politikker**

Ved en gennemgang af relevante politikker (f.eks. transport, innovation, hav og miljø) bør man tage hensyn til deres samlede virkning på makroregionen. Man bør især tage hensyn til betydningen af territorial samhørighed i dette Østersøområde på grundlag et klart perspektiv i forbindelse med et bestemt område eller region. De enkelte projekter bør ses i sammenhæng med deres bidrag til strategien og som eksempler på den overordnede fremgangsmåde. Der bør etableres en tættere sammenhæng til Europa 2020 og især til andre strategier og politikker, såsom strategien for den indre sikkerhed, den fælles landbrugspolitik og den fælles fiskeripolitik.

Dette understreger strategiens muligheder som et instrument til gennemførelse af generelle europæiske prioriterede områder. Makroregioner kan fungere som byggesten overalt for den generelle EU-politik. Rådet har også henledt opmærksomheden på behovet for en klar sammenhæng mellem Østersøområdet og Donau⁸. For at kunne bygge herpå bør de makroregionale erfaringer i forbindelse med udvikling af politikker indgå i Rådets drøftelser på EU-niveau. De forskellige rådssammensætninger kunne med stort udbytte inddrage makroregionale drøftelser på deres dagsorden.

- **En yderligere tilpasning af støtten og den tekniske hjælp**

Det er nødvendigt med en bedre koordinering i forbindelse med den fælles strategiske ramme efter 2013 for at sikre, at de makroregionale prioriterede områder bliver inddraget i de fremtidige EU-programmer. Dette er af afgørende betydning. Strategien er banebrydende og baner vej for en bedre strømlining af alle støtteinstrumenter i det nye finansierings- og programmeringsperspektiv. Dette gælder ikke kun i EU-medlemsstaterne og mellem EU-medlemsstaterne: Den strategiske koordinering af bilaterale samarbejdsprogrammer med ikke-EU-medlemsstater på EU-niveau, nationalt og regionalt niveau bør ligeledes forbedres. Herudover er det blevet klart, at tværnationale samarbejdsprogrammer, som dækker det samme geografiske område som en makroregional strategi, skal støttes. Sådanne programmer bør styrkes og forbindes tættere med denne indsats.

Der skal også etableres et stærkere bånd mellem koordinatorene for et prioriteret område og EU-programmernes styringsmyndigheder. Nationale og internationale støttekilder i regionen bør tage fuldt ud hensyn til strategien. Bidrag fra andre partnere, såsom nordisk ministerråd og SIDA (den svenske styrelse for internationalt udviklingssamarbejde), er velkomne. Man bør fremme innovative fremgangsmåder i forbindelse med støtte. Gennemførelsesfaciliteten, der er ved at blive udarbejdet i samarbejde med EIB, ville være et godt eksempel. Forskellige nationale EU-programmer bør støtte fælles projekter, og dette bør gøres lettere rent institutionelt.

Støtte til organisatorisk hjælp til løbende udgifter har en stor betydning. EU-budgettet giver 2,5 mio. EUR i 2011. Da dette imidlertid ikke er sikret fremover, bør man undersøge andre midler til teknisk hjælp, især gennem eksisterende og kommende programmer.

⁸ Rådets konklusioner (almindelige anliggender) vedrørende Donaustrategien (april 2011).

Alternative samarbejdsmetoder, såsom europæiske grupper for territorielt samarbejde, kunne også være nyttige, enten i forbindelse med den generelle strategi eller vedrørende specifikke prioriterede områder, aktioner eller flagskibsprojekter. Herigennem ville der opnås en betydelig virkning, ved at samarbejdsstrukturer gøres mere solide og bæredygtige, samtidig med at man undgår overlapninger med eksisterende strukturer.

5. Henstillinger

Overordnet set er det klart, at strategien er et nyt instrument, der samler en lang række partnere og politikområder for at opnå mere, end hvad de enkelte partnere eller områder kunne opnå hver for sig. Kommissionen henstiller på grundlag af de her anførte erfaringer, at:

- Strategiens integrerede karakter styrkes gennem en stærkere tilpasning af emner og flagskibe i Europa 2020.
- Strategiens europæiske karakter sikres gennem regelmæssige drøftelser af strategien på rådsmøder.
- Indsatsen for at fastlægge mål prioriteres for at fokusere strategien mere på de vigtigste mål og for at gøre disse konkrete.
- Indsatsen udnyttes bedst muligt for at tilpasse samhørighedspolitikken og andre støttekilder i regionerne til strategiens mål.
- Styrke gennemførelsesstrukturerne (især koordinatorene af et prioriteret område og deres styringsgrupper), både finansielt og med hensyn til personale. Der bør oprettes nationale koordineringsudvalg, og der bør udpeges nationale kontakter for hvert prioriteret område. Strukturerne bør fuldt ud indgå i ministerier og/eller andre relevante organer.
- Udvikle et "kommunikationsinitiativ" for at sikre en mere bred deltagelse i strategien og forståelse for strategiens resultater.

Herudover vil Kommissionen videreføre sit arbejde med at påpege en merværdi i denne nye makroregionale fremgangsmåde, som kunne bygge på en ekstern evaluering af strategiens virkninger. Konklusionerne heraf vil blive inddraget i rapporten om konceptet for den makroregionale strategi, som efter anmodning fra Rådet skal fremlægges i juni 2013, og hvor man bygger på den bedst mulige analyse af de høstede erfaringer.

Disse henstillinger kræver mere input på højt niveau fra alle interesserede parter. Kommissionen mener, at de hidtidige resultater og påskønnelsen af strategien retfærdiggør en sådan ekstra indsats.